

Zsubori István technikusok. A geodéziai felmérést a Meridián Kft végezte.

KIS ATTILA

458. Segesd, Felsővárosi-földek (KÖH 68983)

(Somogy megye) Á, Kk

2009 májusában a 68. sz. főút tervezett burkolat-megerősítéséhez kapcsolódóan terepbejárást végeztünk az út 7 szakaszán. Segesd, Böhönye, Szenyér, Nemeskisfalud, Mesztegnyő, Marcali-Bize, Kéthely és Balatonújlak határában, összesen 19 km hosszúságban bejártuk a vizsgált nyomvonalszakaszok mindkét oldalát. A terepbejárás során összesen 18 régészeti lelőhelyet azonosítottunk, ebből 8 volt korábbról ismert

A hosszú nyomvonalszakaszok vizsgálata során egyértelműen látható, hogy ezen a területen lelőhelyek túlnyomó többségének elhelyezkedése a vízfolyásokhoz köthető, régészeti szempontból a Segesdi-Rinya, a Sári-csatorna és a Balatonújlaki-vízfolyás melléke volt elsősorban frekventált.

Segesd határának É-i részén, a vár alatt, attól É-ra egy kis vízfolyás É-i oldalán nagy kiterjedésű, Árpád-kortól a késő középkorig terjedő település (a középkori Segesd) intenzív felszíni nyomait azonosítottuk.

STIBRÁNYI MÁTÉ

459. Siklós, Baross G. utca, várfürdő (KÖH 52945)

(Baranya megye) U, B, Kö

Az egykori siklói strand területére tervezett termálfürdő és hotel beruházásához kapcsolódóan 2008. december 9. és 2009. március 7. között a feltételezhető régészeti érintettség miatt próbafeltárást végeztünk a 1002 hrsz. ingatlanon. A feltárt 1143 m²-en 9 kutatóárokkaal elsősorban a létesítendő épület területét kutattuk. Minden kutatóárokban számos régészeti jelenséget tapasztaltunk, egyértelműen megállapítottuk, hogy a strand teljes területe régészeti lelőhely, melyen két különböző korszak jelenségei találhatók. A neolitikus lengyeli kultúra települése nagy kiterjedésű, a strand területétől D-re és Ny-ra is folytatódik, a középkori falu azonban inkább a strand területének közepén koncentrálódik, így valószínű, hogy a nagymedence építésével ennek nagy része korábban elpusztult. A középkori lelőhely a nagymedence K-i oldalán húzott kutatóárkok jelenségei alapján a régi malom – a később építendő hotel épületének – területén is folytatódik. A középkori település objektumai a mai terepszinttől mérve kb. 20–30 cm mélységben, már a humuszban intenzíven jelentkeztek.

A 2009. július 13–30. között végzett második feltárási szakaszban a külső gyermek- és tanmedence, a melegvizes medence, a büfésor, valamint a jacuzzi területén dolgoztunk. A lehumuszolt terület nagysága 1519 m², ebből régészeti objektumokkal fedett 1519 m² volt.

Újabb 98 régészeti objektum került elő, melyek nagy része ezúttal is a neolitikumra datálható. Az ásatás újabb szakaszának két fontos eredménye emelhető ki. Egyrészt a külső medencék területének D-i részén arányában több középkori objektum került elő, ezért feltételezzük, hogy a középkori falu további részletei kerülhetnek majd elő a később feltárandó járdák és utak területén.

A másik fontos és szembetűnő változás, hogy a strand D-i határának közelében a bronzkor is markánsabban megjelent. A korábban feltárttal megegyező típusú urnasír mellett néhány hulladékgyűjtő, egy földbe mélyített ház és egy kút is jelzi ezt az időszakot. A bronzkori ház érdekessége, hogy döngölt padlójának egy részlete is megmaradt. A leglátványosabb eredményt azonban a kút feltárása hozta. Az objektumban 3,5 m-es mélységben jelentkezett az egykori faszerkezet foltja. Ez a szint megegyezett a Dráva egykori árterületét jelző homokos réteg kezdetével, ezért lefelé haladva egyre gyorsabban szivárgott be a talajvíz. A faszerkezet nyomainak tisztázását, majd a finomabb bontást követően rajzolódott ki az a szabálytalan alakú, nagyon jó állapotban megmaradt kivájt fatörzs, amelyet használói a kút béléséeként egykor behelyeztek. A kút rendkívül stabil kialakítású volt, kézi erővel tudtuk teljes mélységéig (420 cm a nyesett felszíntől) feltárni. A fatörzs-szerkezetet a benne levő homok eltávolítását követően részletekben emeltük ki.

A 2009. november 9–26. között végzett harmadik feltárási szakasz a később kialakítandó utak és járdafelületek területét érintette. A lehumuszolt terület 670 m², ebből régészeti objektumokkal fedett 670 m² volt. Újabb 104 régészeti objektum, és 268 stratigráfiai egység került elő. A korábbi feltárásokkal ellentétben ezúttal az objektumok nagy része középkori. A most már szinte az egész strand területét érintő feltárási-sorozat szempontjából ez azért tekinthető fontos eredménynek, mert a korábbi objektumszóródások alapján a középkori település magját a strand nagymedencéjének a területére és attól DNy-ra valószínűsítettük. A most feltárt földbe mélyített veremház, ill. 2 vagy 3 másik cölöpszerkezetes építmény és az azokhoz kapcsolódó hulladékgyűjtő gödrök ezt a feltételezésünket erősítették meg.

A strand 1960-as évekbeli építése során a középkori falu nagy része minden bizonnyal elpusztult. Mivel a korábbi feltárások során ebből a korszakból csak mozaikszerű információkhoz juthattunk, a megelőző feltárásnak ez a 3. szakasza nyújtja a legátfogóbb képet az egykori falusias település szerkezetéről, az itt élők életmódjáról, használati tárgyaikról. Feltűnő változás a leletanyagban, hogy a korábban feltárt középkori objektumok szegényes leletei után ezúttal sok fémtöredék (vaskések, sarló, sarkantyú(?), ácsszögek, ruhaöv és szíjbújtató) került elő, és a kerámia között is megjelent a finomabb kidolgozású, festett edények töredéke.

Újabb, de ezúttal sokkal töredékesebb állapotban megmaradt bronzkori urnasírok is előkerültek, ezek közül kettő biztosan, míg két másik edénycsoport csak valószínűsíthetően szolgált temetkezési célul. Mivel